

NOVI GROBOVI

MARY DRCAR

Včeraj zjutraj ob 6.30 uri je preminila po osem let trajajoči bolezni Mary Drcar, rojena Rozic, stanujoča na 7201 Hecker Ave. Doma je bila iz vasi Česnjice, fara Moravče, odkoder je prišla v Ameriko leta 1903. Bila je članica podružnice št. 25 SZZ in društva Carniola Hive, št. 493 TM.

Tukaj zapuša šest otrok: Mrs. Mary Klun, Frank, Mrs. Frances Sever, Edward v Californiji, ki pride na pogreb, Albert in John, šest vnukov in brata Johna, v stari domovini pa zapuša brata Franka in Karla. Hči Agnes in sin John sta umrla v detinstvu, soprog Frank pa je umrl leta 1943. Pogreb se vrši v četrtek zjutraj ob 8.30 uri iz pogrebnega zavoda A. Grdina in sinovi, 1053 E. 62 St., v cerkev sv. Vida ob 9. uri in nato na pokopališče Calvary.

MARIJA BOŽIČKOVIČ

Včeraj popoldne je preminila po pet let trajajoči težki bolezni Marija Božičkovič, rojena Mervar, stanujoča na 15301 Hale Ave. Rojena je bila v Ameriki, njen oče Mike Mervar je bil doma iz Dišeče vasi na Dolenjskem, mati Antonia, rojena Bradač pa je bila doma iz Žužemberka. Bila je članica društva Bratska sloga, št. 15 SNS.

Tukaj zapuša soproga Daniela, doma iz Like na Hrvaškem, s katerim je bila poročena 17 let, in sestro Mrs. Antoinette Šega v Detroitu, Mich., odkoder je snoči prišla. Pogreb oskrbuje pogrebni zavod A. Grdina in sinovi, 1053 E. 62 St. Čas pogreba se bo poročalo prihodnjič.

FRANK POTOCHAR

Po osem-mesečni težki bolezni je preminil snoči ob 6. uri Frank Potochar, po domače Joškov France, v visoki starosti 83 let. Umrl je na stanovanju družine, pri kateri je živel na 1543 E. 45 St. Doma je bil iz vasi Gradenc pri Žužemberku na Dolenjskem.

Tukaj zapuša štiri hčere in dva sinova: Mrs. Mary Butala, Mrs. Frances Mey, Mrs. Molly Tabasko, Mrs. Rose Primosh, John in Joseph. Soproga, rojena Pucel, je umrla leta 1946. Pogreb oskrbuje pogrebni zavod A. Grdina in sinovi. Čas pogreba se poročila prihodnjič.

IGNAC KOČJAS

Pogreb pokojnega Ignac Kočjas se vrši v sredo popoldne ob 1.30 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St., na Hillcrest pokopališče.

FANNIE DONIAK

Pogreb pokojne Fannie Doniak se vrši danes popoldne ob 1.30 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi na 6502 St. Clair Ave., na Hillcrest pokopališče.

Redna seja

Jutri, v sredo zvečer ob 7.30 uri se vrši redna seja društva sv. Ane, št. 4 SDZ v navadnih prostorih SND na St. Clair Ave. Na dnevnem redu bodo vožne zadeve in prosila članice, da se udeležijo v polnem številu.

Obljuba dolg dela ali: kako so Srbi rešili ameriške letalce

BEograd, 11. junija—Leta 1944 se je vračalo ameriško zračno brodogradništvo preko Jugoslavije iz Nemčije in je deset letalcev moralo prisilno pristati. Rešeni po Srbih so obljubili \$500 nagrade, kateri znesek je sedaj izplačal ameriški poslanik v Beogradu.

Beograjskemu ameriškemu poslanikstvu je bilo iz korespondence znano ima Jovana Panića. Iz tega imena in z angleško izgovorjavo je nastalo drugo ime "Yugo Panic."

Iz korespondence je izhajalo, da je leta 1944 letelo preko Jugoslavije ameriško letalstvo in da je bilo nekaj letal pri bombardiranju Nemčije poškodovanih ter so padla na tla v bližini Milino selo. Pri tem je bil en letalec ubit, ostalih devet pa je iskalo zavetje pri bližnjemu srbskemu kmetu, ki se je pisal Jovan Panić. Vključno s stanovanjski in prehranjevalni stiski je Panić skrbel ameriške letalce pod streho svoje hiše in jih hranil. Amerikanci so mu obljubili \$500 nagrade.

Vojna je minila in preteklo je nadaljnjih pet let, ko je Jovan Panić zastoj čakal na ček. s \$500. Odločil se je, da se obrne naravnost na ameriško poslanikstvo v Beogradu. Ameriški poslanik Allen, ki porabi vsako priliko, da poglubi zveze med Ameriko in Jugoslavijo, je podvel vse potrebno, da se ugotovi potom državnega tajništva v Washingtonu, kdo so bili ameriški letalci, ki so iskali zavetje pri Paniću, in potom jugoslovanskih oblasti, kje je vas, kjer bivša Jovan Panić.

Končno je jugoslovanska oblast najdla družino Panić v neki vasi v Bosni, na drugi strani pa je državno tajništvo v Washingtonu končno odobrilo \$500 in poslalo ček poslaniku Allenu.

Poslanik Allen je šel s čekom osebno k Paniću in mu v slabi srbsčini, kolikor jo obvlada, obrazložil valuto, oziroma, da je najbolje, če dobi za petsto dolarjev blaga iz Amerike. Panić se je z veseljem odločil za blago in vrnil poslaniku Allenu ček, da ga izroči CARE, ki mu pošlje pakete.

Pri dogodku je bila zbrana ne samo vsa domača vas, nego tudi kmetje iz sosesčine.

NOVE PODMORNICE SPUŠČENE V VODO

NEW YORK, 11. junija—Nove podmornice posebnega tipa bodo spuščene prihodnji četrtek v morje. Podmornice so bile zgrajene v času po drugi svetovni vojni. Gre za ameriške podmornice tipa "Trigger," ki bodo imele večjo hitrost nego do sedaj. Ime je zbrano po ameriški podmornici "Trigger," ki se je potopila leta 1945 v Pacifiku.

Žalostna vest

Mrs. Mici Pečenko iz 3197 Richmond Rd. je prejela iz stare domovine pismo, da ji je umrla teta Marija Turšič, po domače Jakčevka, in sicer v Dvorski vasi pri Velikih Laščah. Dočakala je častljivo starost 97 let. Pismo ji je pisala sestra Angela Drobnič iz 971 E. 73 St., ki je žal prišla tja na obisk en dan prepozno, da bi videla teto živo. Pokojnica zapuša tam dva sina, Lojzeta in Jožeta, v Detroitu, Mich, pa sina Franka. Bila je teta matere guvernerja Frank J. Lauscheta. Bodi ji lahka domača gruda.

Nova "prestolna kriza" v Angliji?

LONDON, 11. junija—Bivši angleški kralj Edvard VIII je spisal knjigo, v kateri popisuje vzroke svojega odstopa in odpravi pravice do angleškega prestola v prid svojemu bratu sedanjemu kralju Juriju VI. Knjiga je na trgu in se pričakujejo prestave v druge jezike. V nji trdi bivši angleški kralj, sedaj vojvoda Windsorski, da se ne bi več povrnil na angleški prestol.

Sedaj pa je na vrsti Jurij VI. sam, da uredi svoja osebna vprašanja, oziroma pomoč pri vladanju, kolikor spriči angleškega parlamentarizma pridejo še v poštev vladarske pravice pri vodstvu države.

Sedanji kralj ima 55 let in se ne izkoplje iz bolezni, ki ga obiskujejo ena za drugo. Posebno ga je prizadela bolezen leta 1948, ko je bila preprečena redna cirkulacija krvi. Posledice čuti še danes na desni nogi.

Britansko časopisje kakor tudi diplomatski krogi so zaskrbljeni glede kraljevega zdravstvenega stanja. Kralj izgleda utrujen, star in skrušen. Priporočajo, da se nasledstvo pripravlja na prevzem kraljevskih poslov.

Rast ameriške produkcije jekla

NEW YORK, 11. junija—Po zadnjih statističnih podatkih bi svetovna produkcija jekla, porazdeljena na vse prebivalstvo sveta, dala približno 172 funtov vsakemu človeškemu bitju ali 24 funtov več kot v letu 1947.

Produkcija jekla v Ameriki lanskega leta pa bi porazdeljena na glavo dala vsakemu Amerikancu 1,274 funtov ali sedemkrat več kakor bi dala svetovna produkcija jekla, razdeljena na glavo svetovnega prebivalstva.

Dočim tvori prebivalstvo Amerike le 6% svetovnega prebivalstva, tedaj 6% proizvajajo več jekla kakor ostalih 94%. Cenjeno po letošnji produkciji jekla, pride za prvo četrtletje že 1,370 funtov jekla na glavo vsakega Amerikanca.

RUSKE BOMBE PADLE NA NEMŠKO ZEMLJO

BERLIN, 11. junija—Pri manevrih sovjetske zračne sile je padlo več živih bomb na neko nemško vas blizu Jueteborga. Poroča se, da je bil pri tem en Nemec ubit, šest do osem je bilo ranjenih in razdejanih je bilo več domov.

AMERIŠKI PROFESOR GRE NA KOREJO

Robert Oliver, profesor na univerzi Pennsylvania je sprejel mesto osebnega svetovalca predsednika korejske republike, kamor odpotuje 23. junija.

Bolezen

Mrs. Jennie Stokel se že dalj časa nahaja pod zdravniško oskrbo na domu na 3149 Richmond Rd. Zahvaljuje se vsem prijateljem in znancem za obiske, cvetlice, darila in voščilne kartice.

JE PODEDOVAL \$600,000 A NASLEDNJI DAN UMRL

LEWISTOWN, Ill., 11. junija—Včeraj je dospel semkaj iz Teksasa 73 let stari William Crothers in prevzel dedščino v vsoti \$600,000, katero mu je zapustila neka oddaljena sestričina samotarka, katere ni nikoli videl. Danes se je mož mrtev zgrudil v čakalnici hotela, kjer je bil nastanjen.

Zadela ga je srčna kap.

Nemci iz rajha v Clevelandu

V Clevelandu se mudi delegacija zapadno-nemškega parlamenta. Med njimi so štiri državni poslanci, ki pripadajo socialno-demokratski stranki ter dva, ki pripadata krščanskim demokratom. Parlamentarna delegacija se nahaja v Ameriki v študijske svrhe in je obiskala industrijska mesta vzhodne Amerike.

Delegacija v Clevelandu je bila pri županu Burkeju, pri trgovskih in industrijskih zastopnikih ter je bila sprejeta tudi od predstavnikov clevelandske znanosti. Danes je nemška delegacija odpotovala v New York, odkoder se dne 16. junija vrne nazaj v Nemčijo.

ZADNJE VESTI

WASHINGTON, 11. junija—Republikanski kongresnik Walter E. Brehm iz Ohio je bil obsojen na denarno kazen \$5,000, ker je sprejel od svojih nameštencev v volilni borbi leta 1948 denarno pomoč. Zaporna kazen mu je bila odpuščena.

WASHINGTON, 11. junija—

General Wedemeyer je pričel pred senatnim odborom za zunanje zadeve v svojstvu bivšega ameriškega zastopnika za vojaške zadeve na Kitajskem. Bistvo njegovih izpovedi je bilo, da naj Amerika umakne svoje čete iz Koreje, pusti tam zračno in pomorske sile, toda istočasno pretrga diplomatske zveze z Sovjetsko zvezo. Nadalje, da prevzame Amerika iniciativo v vodstvu sveta v svoje roke, če tudi se riskira tretja svetovna vojna. General je nadalje opisoval dogodke na Kitajskem po zadnji vojni in je kritiziral uradno ameriško politiko do Kitajske.

TOKIO, 11. junija—Zavezniški tanki so po zavzetju dveh mest v sredini Koreje, ki mejijo na znameniti trikot kot glavne obrambe komunistov, predrl naprej proti severu. Trdi se, da je po zlomu sedanje komunistične obrambne linije računati z novo utrjeno komunistično linijo proti severu in zapadu ob mandžurski meji.

RIM, 11. junija—Po do sedaj zbranih podatkih so krščanski demokrati in njihovi vladni sodelavci pri zadnjih občinskih volitvah napredovali in je značilno, da so iztrgali občinsko upravo v treh važnih mestih v pokrajini Emiliglia iz rok komunistov. Pokrajina Emiliglia je v Italiji znana kot najbolj rdeča.

CLEVELAND, O., 11. junija

Zupan Burke je javil mestnemu svetu, da občinska uprava skrbno pazi na položaj na mesnem trgu in da ni strahu, da nastopi pomanjkanje mesa. Svetovalci se je, naj izda mestna uprava po izgledu New Yorka ordinanco zoper črno borzo.

General Marshall izjavlja, da mu ni ničesar znanega glede miru

Sovjetska nota glede japonske mirovne pogodbe

MOSKVA, 11. junija—Moskovsko zunanje ministrstvo je izročilo ameriškem poslaniku v Moskvi noto glede mirovne pogodbe z Japonsko. Nota ne pomeni v bistvu ničesar novega, ampak ponavlja dosedanje sovjetsko stališče, ki je sledeče: Vsaka država, ki se je nahajala v vojnem stanju z Japonsko, ima pravico in mora biti pripuščena k pogajanju z Japonsko.

Japonska pogodba naj izhaja iz podlage, kakor so se za to dogovorili takratni zavezniki med vojno na konferencah v Kairu, v Potsdamu in v Jalti.

Avgusta, če ne že julija tega leta, naj se skliče konferenca vseh teh predstavnikov, da vsakdo od njih naj predloži načrt pogodbe z Japonsko.

Pri pogodbi mora biti kot podpisnica in kot partnerica tudi komunistična Kitajska ter seveda Sovjetska zveza.

Sovjetska nota ponavlja svoje trditve, da hoče Amerika izključiti iz pogajanj z Japonsko tako komunistično Kitajsko kakor tudi Sovjetsko zvezo, na drugi strani pa, da snuje ravno z mirovno pogodbo z Japonsko agresivni blok na Pacifiku, ki je namenjen borbi tako Sovjetski zvezi kakor komunistični Kitajski in je proti interesom obeh omenjenih držav.

Truman bo govoril o mesnem položaju

Iz Kanade je dospel v Cleveland meso za klobase in hrenovke.

V četrtek ponoči bo govoril po radiju ameriškem ljudstvu predsednik Truman, ki se bo v svojem govoru bavil s politiko vlade v kontroli cen predvsem mesnim izdelkom.

Šef urada za stabilizacijo cen DiSalle je napovedal, da bo pomanjkanje svežega mesa, kjer je nastopilo, v kratkem odpravljeno, da bo mesni trg v par tednih zopet normalen. Računati je sicer morda celo s stavko mesnih proizvajalcev in prekupčevalcev s klavno živino, kot se je to zgodilo leta 1946, toda po njegovem prepričanju bo vsak tak poskus obsojen na neuspeh.

ZDRUŽENI NARODI

ZIDAJO HIŠE NA KOREJI

Taegu je znano mesto v južni Koreji. Mesto in okolica je bilo ponovno središče vojnega opustošenja ko so komunisti potiskali zavezniško armado proti jugu. Pri tem je trpelo tudi civilno prebivalstvo in zasebno premoženje. V Taegu in okolici je bilo porušenihih kakih 110,000 hiš.

Združeni narodi so se odločili, da pomagajo prebivalstvu pri gospodarski obnovi. Za začetek so začeli z delom za 100 hiš južno-korejskih beguncev brezdomcev. Stavbeni material se bo dobil doma na Koreji. Združeni narodi pa bodo preskrbeli drugi material, ki je potreben pri stavbah kot n. pr. žebelje, steklo, orodje, sploh predmete rokodelske stroke.

"NALOGA AMERIŠKIH ČET NA KOREJI JE NESPREMENJENA"

TOKIO, 11. junija—"Ni pričakovati, da bi ponudili Kitajci v bližnji bodočnosti kake mirovne pogodbe. Kitajci so sami zašli v težak položaj. Ni dvoma, da so nas hoteli Kitajci vreči iz Koreje," je dejal general Marshall, ki se nahaja na Koreji in na Japonskem, v pogovoru s časnikarji.

Marshall je ponovno zanikal, da bi prišel bodisi na Japonsko ali na Korejo v kaki posebni misiji t. j. bodisi radi premirja ali mirovnih pogajanj.

General je nadalje zatrjeval, da ni prinesel nikakih novih navodil za vrhovnega poveljnika zavezniških sil generala Ridgwaya.

Ko se je nahajal na Koreji, je študiral operacijski plan, obenem pa načrt, kako naj se ameriške vojske izmenjavajo in dopolnjujejo z novimi, ko naj gre do vojakov, ki imajo pravico, domov na dopust.

Ameriška osma armada, ki nosi glavno pezo korejskih bojov, ima po mnenju generala Marshalla dvoje glavnih nalog, in to, da zdrži v svoji lastni obrambi, na drugi strani pa, da odbije vsak poskus bodisi Kitajcev bodisi severo Korejcev, da bi se ti vrnil v južno Korejo.

Na posebno vprašanje, da li se je razgovarjalo na teh konferencah z vojaškimi poveljniki o možnosti premirja, je general Marshall zatrdil, da osebno dvomi, da bi moglo priti do kake spremembe v vojaških operacijah osme armade.

IRANSKI PETROLEJ NAJ SLUŽI MIRU!

Casopisi poročajo iz Teherana, da so iranska oblastva izjavila, da je bil eden od namenov nacionalizacije iranskega petroleja tudi ta, da se bo dal petrolej na razpolago le v mirovne namene. Zapadni svet ga bo dobival le v toliko, kolikor ga je prejel v mirnodobski kvoti.

S tem hočejo Perzijci zbiti dno ruskim očitkom, ki dolžijo iransko vladu, da z zalaganjem petroleja zapadu pomagajo pri pripravah vojne s Sovjetsko zvezo; hočejo po svojih močeh tudi preprečiti tretjo svetovno vojno, pa bodo znižali tako produkcijo kakor tudi prodajo iranskega petroleja v vojne namene.

Nov učitelj

Pri graduacijskih obredih Kent State univerze 9. junija je prejel svojo diplomu in red Bachelor of Science v učitelstvu Cyril Francis Zupan, najmlajši sin poznanih pokojnih Antoinette in Ivan Zupan, ki je bil urednik bivšega Glasila KSKJ.

Novi učitelj je prejel red Bachelor of Arts iz Western Reserve univerze, kamor se je povrnil po dveletni vojaški službi na evropskem bojišču. Graduiral je iz Collinwood High šole ter je član društva sv. Vida, št. 25 KSKJ. Z novim šolskim terminom bo nastavljen za učitelja v znanstvu na višji šoli.

Mr. Zupan stanuje pri bratu in svakinji Mr. in Mrs. Stanley P. Zupan na 493 E. 120 St. Novemu učitelju čestitamo in mu želimo obilo sreče v njegovem pokliu.

Vojaške operacije na Koreji

TOKIO, 11. junija—Zavezniške čete so prodirle kakih 20 milj v notranjost severne Koreje. Komunisti so zgradili na srednjem sektorju srednje Koreje v goratem predelu tega ozemlja nekaj trikot njihove obrambe, ki ga branijo na življenje in smrt.

Zavezniško poveljstvo smatra, da je ta trikot jedro ne samo komunistične obrambe, ampak tudi njene tehnične opreme in sposobnosti. Obramba tega trikota je sedaj po mnenju poveljnika kopnih sil generala Van Fleeta končno zrahljana.

Krvave borbe so trajale neprestano osem dni, zaposlene pa so bile grške, turške, filipinske in siamske čete ter ameriško topništvo.

OBTOŽEN IN PONOVO IZVOLJEN

KANŠAS CITY, Mo., 11. junija—Kongresnik Leonard T. Irving je demokrat Trumanovega kova. Od krajevne delavske unije, vsaj od nekaterih, je bil osumljen, da je skupno z blagajnikom unije Livingstonom zlorabljal delavske finance zlasti v volilni borbi leta 1948, ko je bil zvoljen za kongresnika.

Na obtožbe je kongresnik Irving odgovoril, da so ne samo brez podlage, ampak rad čaka na izid preiskave, ki si jo tudi sam želi.

Pri večerajšnjih volitvah je bil kongresnik Irving še šestič izvoljen za predsednika unije. Tudi blagajnik unije Livingston je dobil popolno zaupanje unije.

"Zahvaljujem se vam za izraženo zaupanje," je dejal kongresnik Irving, rojak Trumanu in predstavnik njegovega volilnega okraja v spodnji zbornici.

KJE STA BRITANSKA DIPLOMATA?

Oba pobegla angleška diplomata sta še vedno nenajdena, za njima ni nobenega sledu.

Včeraj je podal v britanski spodnji zbornici poročilo o dogodku zunanji minister Herbert Morrison. Pričakuje se, da bodo odslej naprej celo angleški diplomatje bolj skrbno nadzorovani.

Ker pa preiskava po Evropi ni dovedla do nobenega uspeha, je odšel v Ameriko šef britanske tajne službe, ki je že prispel v New York.

DVE SLIKI, IZ KOREJE

Pet ameriških vojakov je bilo obsojenih na težke zaporne kazni, ker so se ukvarjali spriču obče stiske in pomanjkanja med civilnim prebivalstvom s črno borzo. Eden od njih je bil obsojen na 30 let zapore. Sodna obravnava čaka nekega južno-korejskega poročnika, ki se je isto tako pečal s črno borzo.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by

THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO

HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312

Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at
Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

L. Č.

AMERIKA GRE V SVET!

Ljudskoškolski učitelj je dobil to in to vojno. Srednješkolski in visokoškolski vzgojitelj jo je zgubil. Tako in podobno presojajo zgodovinarji, ko ocenjujejo velika obdobja življenja posameznih narodov, ki se večkrat končajo s krvavimi obračuni s sosedi. Razumljivo je, da pri tem ni mišljeno, da je šel vzgojitelj med vojake in jih tam treniral za vojaško disciplino in za klanje nasprotnika, če bi do tega prišlo. Gre za vzgojo mladine—cveta naroda, ki končno vsaj po dosedanjih izsledkih pokaže, kako je bil vzgojen, kadar je treba staviti na kocko tudi lastno življenje, pa najsi bo ideologija domačega pravnega reda kakršnegakoli, ko je na kocki življenje njegovega lastnega naroda in države.

Gre za vzgojni sistem, ki spremlja kakor popotna palica posameznika skozi njegovo življenje. Kakor posameznik, tako tudi človeška zajednica ne gleda samo od danes na jutri. Pri posamezniku se poznajo desetletja, ko gre v človeški družbi za stoletja. Posameznik računa ne samo s svojim življenjem, marveč tudi s svojim potomstvom. Vitalnost naroda in države se izraža v tem, ko ne gleda na trenotnost, nego naprej, na desetletja in stoletja. O angleškem imperiju je znano, da je kot bistveno kolonialen gledal pri vseh svojih naporih za razširitev in poglobitev, pa če je bilo potrebno ohranitev moči in oblasti v daljno bodočnost. Kdor ni pri sklepanju pogodb s tem imperijem poznal do dna britanske politike in vzgoje, je redoma nasel sedel še tako lepim pogodbam po besedilu v svojo škodo. Toda iz angleškega državnega življenja je bil razviden jasen cilj, kaj hočejo Britanci za sebe in za bodoče rodove, v kar so usmerili tudi svojo vzgojo, počeni s osnovnimi razredi in končali z visokoškolsko izobrazbo, kakor tudi v družbeni orientaciji posameznih stanovskih gibanj.

To pot je pozorišče ameriška učna knjiga in ameriško učiteljstvo. Zbrali smo se v domačem krogu, formalno bi rekli na konferenci, in se je postavilo vprašanje, da li je ameriški učni sistem še sodoben, ali pa je potrebno, da nekaj dostavi, primakne kakor to narekuje sodobnost, ko gleda Amerika na bodočnost.

Postavljena je bila naslednja trditev: Ameriški učni in vzgojni sistem, ameriška učna knjiga je usmerjena za cilj, da izoblikuje Amerikanca kot ameriškega državljanca, kateremu je Amerika zadosti. Dosledno temu cilju se išče, kaj naj bo ta posebni ameriški tip in je lik Amerikanca končno najden in to v razmerju do sočloveka, do družine, do kraja, v katerem živi, do dela, do vere, do denarja in do države ter vobče do sreče, ki jo človek išče na zemlji. Toda da li ta lik zadostuje današnji Ameriki, je pa drugo vprašanje. Ameriška učna knjiga sama deli razdobja ameriškega državnega življenja nekako v tri dele: Dobo, ko se je Amerika osamosvojila, iskala svoje notranje zasebno in javno življenje, in je mislila, da je dovolj, če se izživlja na prostoru, kakor ga je ogradila nekako pred sto leti. Ta program je bil za takratno dobo naravnost idealen. Šlo je za ogromno ozemlje, ki bi ga lahko nazvali celo kontinent, ozemlje, ki je bilo v svoji notranjosti neizčrpano ter v tem pogledu brez primere z ostalimi kontinenti. Šlo je za redko naseljeno prebivalstvo, šlo je za idealno lego, ko je zemlja na severu in jugu zaščiten po celinah, na obeh straneh po oceanih Atlantiku in Pacifiku. Toda ko je v nekaj desetletjih po državljanjski vojni dokazal Amerikanec, kaj zmora s svojo tehniko, žilavostjo, delavnostjo in talentom, ko si je zaslužil naravo, se je iz izolacionizma, kakor bi imenovali to prvo dobo, rddil otrok, katerega je tudi ameriška učna knjiga krstila za imperializem. Ne za vojaški, ne za politični, za čisti in nujni gospodarski imperializem.

Ameriška učna knjiga iz te velike dobe gospodarskega in tehničnega napredka prikazuje učencu številke, ki jih pa realno občuti in z njimi računa ameriško gospodarstvo. Silna nadprodukcija, v gotovih panogah polovica več kot to izkazuje ves ostali svet, številke, ko se celo doraslemu človeku megli pred očmi, ko jih razglablja. Za šolsko oblast in za učenca ter vzgojitelja je zadostovalo, da se je udamačila beseda ameriški gospodarski imperializem kot nujen pojav ameriške gospodarske proizvodnje sile ter se je operiralo z nekaj številkami, ki so pa dojele tako učitelja, kakor učenca ne samo površno, nego kot nekaj samo ob sebi razumljivega, ne da bi se dala vsa tešina številka na domačo in svetovno tehniko.

"AMERIŠKA IZOBRAZBA MED OGNJEM"

Književni pregled Stephen Pearce-a

Kakor imajo državljanji v demokraciji posamezno odgovornost napram svoji vladi, tako imajo posamezniki odgovornost napram svojim javnim šolam. Njihovi davki plačujejo šole; njihovi otroci obiskujejo šole, da se tam kar najbolje izobrazijo. In pray to je namen šol. Ali katera izobrazba je dobra?

Najbolj prosvetljeni vzgajalci v naših javnih šolah so prepričani, da je dobra ona vzgoja, ki nudi poleg temeljitega vežbanja v priznanih predmetih tudi razumevanje idealov svobode in izvajanje državljanstva. In v času sedanje svetovne napetosti dodajajo vzgajatelji nadaljnjo zahtevo: pripravljajte otrok za vsakdanje življenje v zamotanem hitro se menjajočem svetu—svetu, kjer je najnujnejša potreba vera v vrednost in dostojanstvo vsakega človeškega bitja. Deloma naj bi torej vključilo pripravljanje otrok za življenje v današnjem svetu pouk, kako živeti skupno z drugimi ljudmi, neglede na pleme, vero, narodni izvor in gospodarsko stališče.

Vključilo naj bi tudi pouk otrok glede tekočih dogodkov—kot so domače prilike v zvezi z delo-upravnimi razmerami, socialno varstvo, stanovniška vprašanja in mednarodni dogodki kot oni, ki se dvigajo vsled obstoja totalitarnih vlad in modrin.

Na kratko, cilj prosvetljenih vzgajalcev je pomagati otrokom, da postanejo dobri in razumni državljanji. Novih javnoškolskih vspehov pa nekateri ljudje ne razumejo. Radi tega se je pred nedavno napadalo naš celoten način javne izobrazbe v mnogih delih naše dežele. Na ta položaj se je opozorilo javnost potom važnega novega letaka z naslovom "American Education Under Fire," katerega je spisal Ernest O. Melby, predstojnik šole za vzgojo na New York vseučilišču.

V tem spisu, ki je vreden pozornosti vsakega državljanca, preizkuša Dr. Melby načine in izvore onih, ki vodijo boj napram modernim idejam glede dobre izobrazbe. Njih napadi, pravi, se navadno osredotočajo okrog naslednjih treh obdobj, katere opisuje kot neupravičene: (1) Šole ne uče priznanih predmetov pravilno; (2) Šole stanejo preveč denarja; (3) Šolski vspeh vključujejo preveč nevažnih predmetov. Poleg tega se obdolžuje šole, da so "prekratne."

Dr. Melby poroča, da je največje število grajanja glasom peiskav krajevnega izvora. Razvidno je pa, da so nekaj zadnjih napadov na šole naperile narodno organizirane skupine z visokodonečimi patriotičnimi naslovi. Ena teh skupin ima ime, katero bi se lahko zamenjalo z imeni dveh zelo spoštovanih in važnih skupin vzgajateljev. In kot izgleda, postaja ta organizacija s svojo proti-manjšinsko skupino predsodkov, in ki se boji prostih razprav, voditeljica v boju, ki naj poruši napredok v javnih šolah. Kot drugim organizacijam istega mišljenja se pripisuje tudi tej, da ustvarja nezaupanje učiteljev, šolskih upraviteljev, šolskih odborov in ljudske izobrazbe na splošno.

Kaj take skupine lahko dosežejo, se je pokazalo lansko leto v mestu Pasadena, California. Tam je nastopila skupina, ki se naziva sama Pasadena School Development Council, v delovanju napram šolskemu nadzorniku William Goslinu, enemu najmočnejših vzgajateljev v deželi. Ta Council je nasprotoval mnogim Goslinovim modernim načinom vzgoje, kot na primer vpeljavo novih predmetov in novih načinov učenja istih; nasprotovala je novemu obdobju.

nju v svrhu izpeljave daleko-sežnih načrtov.

To delovanje je doseglo višek, ko se je spremenilo postavo glede opredeljenja mesta ter se je dovolilo črnim dijakom obiskovati šole, katero so obiskovali do tedaj izključno le belopoliti dijaki. Zahtevalo se je, da Goslin odstopi, in akoravno se je hitro organiziralo občino, da mu pomaga, je bilo prekasno, da bi se položaj spremenilo.

Poleg Pasaden se je pa napadlo šolske sisteme tudi po drugih mestih širom dežele: Denver, Colo.; Portland, Ore.; Englewood, N. J.; Minneapolis, Minn., so nekatera teh mest.

Nihče ne zanikuje, da je ljudska izobrazba polna nedostatkov in da bi bilo dobro, ako bi šole in občine same pričele preiskovati grajanja. Nekatera grajanja usmerjena napram našim javnim šolam pa vznemirjajo danes prosvetlene vzgajatelje, ker domnevajo, da se hoče poriniti izobrazbo nazaj za cel rod ali še več—preskrbeti otrokom leta 1951 izobrazbo kot je bila leta 1890. "American Education Under Fire" končuje s tem; da navaja jasna pota delovanja, katero naj omogoči šolam, občinam in posameznim državljanom zagotovilo, da se bo ljudska izobrazba stalno izboljševala in razvijala.

Učinkovito in zgovorno poročilo o grajanju današnje izobrazbe, "American Education Under Fire" je poslednja skupina, katero je objavila Anti-Defamation League of B'nai B'rith (212 Fifth Ave., New York 19, N. Y.) pod splošnim naslovom "Freedom Pamphlets."

Common Council

NEKULTURNO DEJANJE TRŽAŠKE POLICIE

V Trstu je znana slovenska igralka Nada Gabrijelečičeva v vlogi Helene v Cankarjevi komediji "Za narodov blagor" proslavila 25-letnico svojega umetniškega delovanja. Predstave sta se poleg velikega števila tržaških Slovencev udeležila tudi pisatelj France Bevk in bivši režiser Slovenskega narodnega gledališča v Trstu Ferdo Delak. Upravnik tržaškega slovenskega gledališča dr. Andrej Budal, predstavnik Slovensko-hrvaške prosvetne zveze in delovni tovariši so po predstavi čestitali jubilatki, ki je prejela tudi številne brzojavne čestitke in pisma, zlasti iz Slovenije.

Vsega obsojanja vredno pa je dejanje službojujoče policista, ki je zaplenil jubilatki poklonjene tri vence s slovensko trobojnicco.

"SLOVENSKA MATICA" OŽIVELA

"Slovenska matica," ki je že pred prvo svetovno vojno, še bolj pa med prvo in drugo vojno letno izdajala leposlovne in znanstvene knjige ter razne publikacije, je z letom 1941 stopila v kulturni molk in prenehala—v soglasju z OF—s svojim delovanjem. Po osvoboditvi je stala pred jalostnim dejstvom, da je porabila ves svoj kapital, zaradi česar se ni mogla spet razmahniti do take višine kot nekdanj.

Mnogi naši kulturniki, pa tudi ljudska oblast sama, so spoznali, da bi bilo prav, da bi ta naša kulturna institucija spet zasedla tisto mesto v našem kulturnem življenju kot ga je imela.

Pod predsedstvom dr. Antona Melika je odbor sestavil program novi "Slovenski matici" z načelom, da bo "Slovenska matica" izdajala vredna domača in tuja leposlovna dela, poleg tega pa še tista znanstvena dela, ki ne sodijo strogo pod izdajo Akademije znanosti in umetnosti, niso pa tako popularno pisana, da bi jih lahko izdajale založbe v svojih ljudskih izdajah. Letos in prihodnje leto bo izdala naslednje knjižno žetev:

Goetheja "Ifigenijo na Tauridi" v prevodu pesnika Frana Albrehta, biografski roman poljskega književnika Jastruna "Adama Mickiewicza," ki ga je prevedel pesnik France Vodnik, dr. Ivana Prijatelja "Eseje" I. del v redakciji dr. Antona Slodnjaka. Zbornik o protestantski književnosti, ki ga je uredil dr. Mirko Rupel in ki bo najlepši spomenik za proslavo 400-letnice prve slovenske knjige, in dr. Izidorja Cankarja "Zgodovina likovne umetnosti v Zahodni Evropi," III. del, ki ji bodo sledili nadaljnji deli. Razen teh pa izideta še dve pomembni knjigi Silvija S. Kranječiča "Izbrane pesmi" v prevodu Alojza Gradnika in z uvodom dr. Emila Štamparja ter "Spomini" prof. dr. Matije Murka. Vse te knjige bodo izšle letos.

"Slovenska matica" bo prihodnje leto izdala Dantejevo "Božansko komedijo" v predelano prevodu dr. Josipa Debevc, dalje delo dr. Antona Melika "Slovenija" (II. zvezek), ponatisnjena bo "Zgodovina slovenskega slovstva" dr. Antona Slodnjaka, ki bo ilustrirana in dopolnjena z vsemi novimi izsledki. Nadaljevala se bo že omenjena "Zgodovina likovne umetnosti" dr. Cankarja, vmes pa bodo izšle še druge knjige iz prirodoslovja (dr. Pavel Grošelj), pesniška in dramska dela.

LJUBLJANSKA "TOVARNA" UČIL

Nekoliko te presenetli, ko zveš, da obratuje tudi v Ljubljani "tovarna" učil; znano je namreč, da je v Črnomlju velik industrijski obrat, podjetje re-publiškega pomena, ki je prevzelo nalogo proizvajati razne učne pripomočke. Ko pa se seznanimo nekoliko bolje s proizvodnimi nalagami novega ljubljanskega podjetja, z velikimi potrebami številnih naših šol—od osnovnih, sedemletk, tehniških šol in tehnikumov pa do visoke šole—spoznamo tudi, da bi prava tovarna učil v Ljubljani nikakor ne bila nepotrebna.

Edinstvena delavnica pri nas

V št. Vidu stopimo v kritično razpadajoče poslopje, ki ima še napis "Zvon;" tam je bila poprej zvonarna. Na vratih v tesni veži pa beremo: "Pisarna." Toda vstopili smo v nenavaden prostor. Spočetka ne moreš niti razbrati, kaj vse je v tej nekoliko večji sobi. Sredi nje je sicer tudi pisalna miza, toda obdana od delavniških miz, dveh stružnic, omar, polic, oredja, različnih instrumentov, priprav in njih delov.

Nekaj električnih motorjev brni; v obratu je stružnica. Kaj pravzaprav izdelujejo tu? Na mizi so načrti priprav (aparatur), ki bodo pojasnjevali in potrjevali fizikalne zakone ter pojave, na primer priprava za prikazovanje elektromagnetskega polja, aparat, ki bo učinkovito prikazoval vagon vođe po Arhimedovem zakonu, preprosta, toda duhovita naprava za ponazoritev neodvisnosti gibanja teles (prostega pada in vodoravnega meta) itd. Kosi žice, medenine, pločevine, lesa, lepenke in podobnih surovin so gradivo, ki ga uporabljajo tu.

V naslednji, še tesnejši sobi, pa je mizarska delavnica. Opremljena je le s krožno žago, ki so jo sestavili sami. Sicer pa so tudi kovinsko ali mehnično delavnico opremlili tako rekoč na lastno pest. Tako so na primer brusilni stroj izdelali iz gradiva, ki so ga nabrali—med starim železjem.

Pokloni iznajditelji

Tako tesno je le v kakšni vaški zastareli obrtniški delavnici. Očitno oviramo ljudi pri delu, zato se moramo hitro posloviti. Medtem ko se poslavljamo, stopimo po nerodnosti v lužo, zakaj streha pušča. Malo nenavadno, res, saj vidimo tu tudi nekatere instrumente, ki jih iz šol in kdo ve od kod pošiljajo sem v popravilo. Nismo mogli prezeti tudi zares lepih vijačnikov, ki jih izdeluje delavnica, zakaj njena naloga je med drugim proizvodnja orodja za šolske potrebe. Ni treba, da si strokovnjak, pa spoznaš: tu so na delu pravi mojstri.

V resnici je proizvodnja učil najbrž bolj kakor katera koli druga panoga odvisna od iznajditeljskega duha—pred vsem konstrukterjev, izdelovalcev prototipov učil; precej iznajdljivi pa je seveda treba tudi v delavnici, ki se razvija tako rekoč iz nič, se medtem opremlja in že rešuje več ali manj težavna tehnološka vprašanja.

Zdi se, kakor da v nekaterih šolah pri nas še ne vedo, kaj vse bo mogla dati že letos ljubljanska delavnica učil. V Sloveniji smo prvi po sklepu zvezne konference pri prosvetnem ministru ustanovili oddelek za učila; svoje prostore ima na tehniški srednji šoli. Tja smo morali pogledati tudi mi, da smo se bolj seznanili s problematiko proizvodnje učil. Tam smo "odkrili" kaj nenavaden šolski kabinet, še bolj prenapoljen, kakor je delavnica v št. Vidu.

V kabinetu dela konstruktor. Ob stružnici mu pomaga laborant. Načrti, instrumenti, orodje polizdelki, gradivo—vsa ta klopica predmetov budi tudi pri nestrokovnjaku občutek ustvarjalnega vzdušja, kakršnega sre-

čuješ samo v nemirnih, brez primere delavnih iznajditeljih. Tu spoznaš, da bo ljubljanska delavnica še zelo napredovala. Seveda se bo prej ali slej preselila v primernejše prostore. V Ljubljani bodo izdelovali skoraj vse vrste učil—ne le za pouk fizike (mehanike in nauka o elektriki), ne le orodja za šolske delavnice, marveč tudi silno natančne pripomočke za pouk opisne geometrije, priprave za rudarsko, elektrotehniško, kemijsko, metalurško, tekstilno, arhitektonsko stroko itd.; presenetilo pa nas je, da bodo že letos izdelovali tudi optične priprave.

Iz ljubljanske delavnice bo izšla že letos šolska optična miza, dalje projektor tipa Leica, astronomski reflektor (menda s 120-kratno povečavo) in prvi domači manjši mikroskop. Prihodnje leto pa imajo v programu izdelavo epidiaskopa (projekcijskega aparata za diaprojektive) in celo spektroskopa. Seznan učil, ki so ga objavili v "Objavah ministrstva za prosveto Ljudske republike Slovenije," je popolnoma zanesljiv; vse to bo mogoče šolam tudi dati. Z ustanovitvijo podjetja za brušenje optičnega stekla v Ljubljani pa so tudi ustvarjeni pogoji za proizvodnjo šolskih optičnih aparatov.

IPD "LJUDSKI PRAVICI"

SLOVITI ITALJANSKI KARDIOLOG DR. PUDDU PRIDE V JUGOSLAVIJO

Na povabilo Zveze zdravniških druš. FLRJ je prišel 2. jun. v Beograd znani italijanski strokovnjak za kardiologijo in reumatologijo dr. Vittorio Puddu, profesor na univerzi v Rimu. Italijanski znanstvenik je tudi član izvršnega odbora mednarodnega kardiološkega društva in šef ustanove za boj proti revmatizmu in srčnim boleznim v Italiji. Profesor Puddu bo ostal v Jugoslaviji dva tedna kot gost predsedstva vlade.

Med svojim bivanjem v Beogradu bo imel profesor Puddu več predavanj v Srbskem zdravniškem društvu in na medicinski visoki šoli. Sodeloval bo tudi pri "Kardiološkem tednu," ki ga organizira Srbsko zdravniško društvo. Skupaj s svojimi jugoslovanskimi tovariši bo profesor Puddu obiskal Titograd, kjer bo imel predavanje iz kardiologije, dalje Dubrovnik, Reko in Zagreb, kjer bo govoril na zborovanju zdravnikov in na medicinski fakulteti.

DOMA V AMERIKI

V mesecu maju farmerji sejejo koruzo. To je zelo važno žito in je doma v Ameriki. Poleg krompirja je koruza nedvomno najvažnejše živilo, ki ga je Amerika dala ostalemu svetu. Sodi se, da je prvotni dom koruze v sedanji republiki Peru, toda točno ugotovljeno to ni, ker divje koruze ni nikjer najti in ker je znano, da so koruzo kultivirali ameriški Indijanci že davno pred prihodom belcev na ta kontinent. Današnje vrste koruze se v mnogih ozirih razlikujejo od indijanskih vrst, toda izhajajo iz njih.

V Zedinjenih državah se prideluje ogromne količine koruze, ki pa se po večini ne rabi za direktno človeško hrano, ampak v glavnem na krmiljenje živine in prašičev ter v razne industrijske svrhe. Tu in tam, posebno v naših južnih državah, je dobiti koruzni kruh. Priljubljena pa je tako zvana sladka koruza, ki se uživa kuhana ali prezervirana v zrnju. V Evropi in v drugih delih sveta, kjer koruza uspeva, je koruzna moka velike važnosti za produkcijo kruha, polente in drugih jedil. Pridelovanje koruze je omejeno na gorko in srednje gorko podnebje; v hladnih severnih krajih ne uspeva.

—NOVA DOBA

ARMADA ŽELI VETERANE ZRAČNE SILE

Ameriška zračna sila rabi veterane tehnike, ki bi pomagali pri obrambnem delu. Kvalificirani veterani dobijo pri ponovnem vstopu v armadno službo svojo bivšo saržo in mnogokrat tudi višjo saržo. Najbolj kritična zahteva je po tehnikih za radio, radar in letalstvo, na vremenskih postajah, pri orožju, fotografiji in raznih drugih važnih poklicih.

Zgornja slika kaže saržente, ki operirajo opazovalno in kontrolno postajo. Izveščani so bili v elektroniški. Veterani, ki ima nekaj izkušnje v radio-radar poklicu, so jim lahko pridruži.

IVO PIRKOVIČ:

Bilo je pod Gorjanci

SVETI SATAN

(Nadaljevanje)

Belogardisti, ki so v svoje opravičilo vedno zagotavljali, da bodo ob koncu svojo sramoto podpiranja sovražnika oprali, ko bodo Italijane napadli in jih razorožili, so v resnici miroljubno zrl, ko so jih razoroževali partizani, meščani in celo nedorastli otroci, in so sovražnika na njegovem begu iz naše dežele celo pohlevno spremljali, kakor stori prijazen človek ob slovesu drugega gosta. Italijani so se izgovarjali, da jih jemljejo s seboj za kažipote.

Tisto septembrsko jutro, ki bo ostalo mestu še dolgo v spominu, se je iz dolenske metropole valila čudna, pisana reka človeških množic; umazanozelela poplava razorožene in preklinjajoče laške vojske, v pisane cunje odete ciganske tople Hedorovičev, Brajdičev in Jurkočev, ki so Lahom služili za ogleduhe po gozdovih in so sedaj prestrašeni tiščali za svojimi bežečimi gospodarji; zajokane laške svečence vojaške lju-bezni iz rumene hiše v Kandiji, na kateri je za njimi ostal le še napis: "s'apre all ore 9;" za njimi nekaj lahkoživih domačink, ki jim je po italijanskih častnikih in vojakih ostala le še slaba vest ter upanje na rešitev v begu.

V to karnevalsko procesijo kričečih vojakov, raztrganih cigano, nališpanih prostitutk, ki so se že čez nekaj ur jokaje vračale z ožuljenimi nogami, političnih grešnikov, mrkogledih ogleduhov in ovaduhov, v to grotesko procesijo, podobno z odra odhajajočim komedijantom, so se zdrenjali tudi Rupnikovi in Wolbangovi belogardisti, ki jim "v Novem mestu ni bilo več prostora" ("Domoljub", 13. septembra 1944). Zapuščajoče mesto sem jih čul peti: "Črna zemlja naj pogrezne tistega, ki odpade." Pred oddelkom je stopal mesar Rangus, ki se je od časa do časa ozrl in spodbujal: "Dajte, fantje, živel kralj Peter! Dol z izdajalci!"

(Nekaj tednov pozneje bodo prav ti belogardisti, preoblečeni v nemške suknje, v Kostanjevici vzklikali: "Živela katoliška podonavska federacija! Živel Oton Habsburški!")

Meščanom, ki so stali ob cesti v gručah, se smejali in za odhajajočimi pljuvali, so Wolbangovi ljudje s stisnjenimi pestmi predili: "Počakajte, gremo samo do Toplice! Ko se zvečer vrnemo, jih boste fasali!" Meščani pa so se še bolj krohotali, kakor da slišijo dobro šalo.

Z belogardisti je na tem bridkem križevem potu stopal tudi visok, bled in suh človek v črni suknji in z asketskim obrazom. Za mrkim čelom so se mu budile temne misli. V tej uri sramote in ponižanja se je v njem trgal z zadnjih verig sveti satan, ki se ga bo ljudstvo v Novem mestu in pod Gorjanci še dolgo z grozo spominjalo.

Wolbang in njegovi ljudje so se nadejali vsega drugega kot tega, kar se je resnično zgodilo. Ko so čuli, da je z Italijani konec, so meščanom z letaki oklicali, da prevzemajo oblast, da jim morajo ljudje oddati vse orožje in da bo s smrtjo kaznovan vsakdo, ki bo kakor koli pomagal upornikom. V svoji prekipevajoči radosti nad zlomom sovražnika pa meščani teh čudnih manifestov niso utegnili brati in tako v metropoli Dolenske skoraj nihče ni zvedel, da belogardisti terjajo oblast.

Množice so se zbirale po trgih in cestah, da pozdravijo partizane, ki so jih vsak čas pričakovali. Belogardistom "v Novem mestu ni bilo več prostora." Kos

poti so bežali z Italijani, nato pa je Vuk Rupnik "sklical komandirje vaških straž, same gade... in jim rekel: 'smer—za menoj!'" kakor se za obletnico spominja katoliški "Domoljub," ki še pravi: "Gorje, če bi kak komunističen oddelek tedaj naskočil to izmučeno vojsko," ki jo pri Mršiči vasi za Krko rešijo Nemci.

Stari svetokriški župnik, dobri gospod Andrej, pa si 13. septembra 1943 zapiše v svoj dnevnik: "Belogardisti so kakor Kristus na križu in še ob čast so." In še: "Boj v tršči vasi so prevzeli Nemci. Belogardistom so dejali: 'Vi ste od daleč prišli, odpočijte se!'"

V Kostanjevici so si belogardisti opomogli, podpisali Nemcem neke papirje in dobili nove vojaške suknje, to se pravi, ba-je neke stare, prebarvane hollandske.

Čez šest tednov, 21. oktobra 1943, se je utrjala krvava lavina silne nemške ofenzive, ki sem jo natančno popisal v poglavju "Dan groze." To je usodni čas, ko se s prevrednotenjem vseh moralnih vrednot tudi v Karlu Wolbangu povsem strga z verige nietschejanski dionizični "nadžlovek," ki v mraku starih bogov zaživi polno, brutalno zemeljsko življenje onkraj meja dobrega in zlega. Pravzaprav ne le tisto preprosto umljivo prastaro dionizično bitje, ki v vseh velikih človekove zgodovine tako otroško prisiščeno moli "zlatu srce zemlje," ampak pol tega in pol nekega mračnega, iz rasputinske askeze zrastlega z navadno pametjo neumljivega, netelesnega fantoma, ki se z onim, prvim, dionizičnim "nadžlovekom" zraste v pošastno centavarsko bitje "svetega satana," ki si prvič potesi gone svoje neukrotljive narave ob gojevskih prizorih streljanja talcev, upornikov, otrok, stareev in umirajočih bolnikov ter ob gunganju obešenec, ki so streljani na vrhove križevih vratove in nagibali glave, kakor da se, vzpenjajoče se na prste ozirajo čez visoko ograjo.

Tisto jesen zaživi kaplan Karel Wolbang dvojno življenje: podnevi kot vojaško in politično mogočni spletarski pritočnik mestnega poveljnika, ponoči pa, ko je spala tudi kruta tevtonska pravica, kot strašni gospodar črne roke, ki je imela eno samo napisano postavo: krvavo brezpravje.

(Dalje prihodnjič)

YOU can be the woman of the year

PREPARE FOR NURSING—
the most needed profession for women in a National Emergency

Talk to the Director of Nurses at your local hospital, or apply to a collegiate or hospital School of Nursing.

ZAVAROVALNINO

proti
ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVENUE

Pokličite:

ENDicott 1-0718

CELJSKI PLANINCI BODO ZGRADILI V LOGARSKI DOLINI VELIK DOM

Že večkrat se je poročalo o veliki gradbeni aktivnosti in splošni dejavnosti planinskih društev. Le-ta so razen tega, da so se pripravljala na udeležbo v planinskih štafetah na čast 10-letnice Osvobodilne fronte, organizirala tudi skupninske izlete v planine, katere bodo priredila takoj potem, ko bi minila nevarnost plazov, ki je še vedno zelo velika. Naša društva so obnovila do sedaj večje tradicije, kot so bili porušeni med narodnoosvobodilno borbo in zgradila tudi nove, tako da jih imamo sedaj nad sto.

Planinska misel pa je vedno bolj živa tudi v krajih, kjer planinstvo nima večje tradicije, kot na primer na Dolenskem, Kočevskem, pa tudi v Prekmurju in drugih hribovskih krajih ob robu Panonske nižine.

Kar se tiče množičnih izletov, je ob izdaji uredb o obmejnih pasovih prevladovalo mnenje, da je konec množičnega planinstva. Temu je bilo tako, če bi pri tem ostalo, kajti običajno se odloči za izlet, pa čeprav je že poprej napovedan, šele v soboto dopoldne, če je seveda ugodno vreme. To pa bi bilo že skoraj prepozno za nabavo dovoljenja za vstop v obmejni pas. Toda tudi to problem se da rešiti, oziroma so ga že rešili. Člani planinskih društev bodo prejeli posebno dovoljenje, tako da jim ne bo treba skrbeti zanje za vsako priliko posebej.

Večina planinskih društev si je tudi za to leto postavila velike naloge. Zlasti pomembno bo delo planincev v planinskih krajih, ki so bili zaradi pomanjkanja zavetišč in domov tekoče dostopni, tako bo na primer Planinsko društvo Celje začelo letos z gradnjo hotela v gornjem delu Logarske doline. Razen tega namerava zgraditi bivak pod severno steno Ojstrice na Klemenškovi planini. Malo je znano, da je to delavno društvo lanskega junija prvič po osvoboditvi odprlo Frišaufov dom na Okrešlju, potem ko ga je popolnoma obnovilo.

Prvega avgusta 1950 je bil dograjen provizorij Mozirske kočice na Golteh, ki je v šestih mesecih dosegel izreden obisk. Kočo bodo letos popolnoma obnovili. Prav tako je bila lani v pozni jeseni dograjena kočica na Loki pod Raduho.

Tudi na Dolenskem se za planinstvo bolj zanimajo. Novo mesto ima že 365 članov in je že lani opravilo precejšnje delo. Tako so njegovi člani markirali in obnovili precej poti na Gorjancih, proti Šmarškemu Toplicam, Trški gori itd. Z njihovo pomočjo so lani ustanovili tudi Planinsko društvo v Mokronogu. Lepo bi bilo, če bi se tudi črnomeljski planinci organizirali.

Novomeški planinci se bodo s planinci v Jastrebarskem, Zagrebu in Metliki pogovorili o gradnji planinskega doma na Malčevem Krču pod Trdinovim vrhom.

Mnogim našim delovnim ljudem je zelo malo poznan prelep planinski svet na Kočevskem,

zlasti ob Kolpi in Čabranki, katera bi jim morali vsaj nekoliko približati kočevski in ribniški planinci z markiranjem poti in gradnjo manjših planinskih postojank.

(Po "Ljudski pravici")

V NEKAJ LETIH—50000 PREBIVALCEV

Nova železarna bo po načrtih zgrajena do konca leta 1953, ko bo morala že obratovati. Dotlej bo Nikšič dobil še drugo veliko industrijsko podjetje: tovarno porcelana in šamotnega materiala, ki bo izkoriščalo obsežna nahajališča glin in belega bokosita. Tudi to tovarno bodo začeli graditi še letos. Obe veliki podjetji bosta po dograditvi zaposlovali skoraj 10.000 delavcev. Če upoštevamo še družinske članke teh delavcev, osebje novih uslužnostnih, obrtnih in trgovskih obratov, ki bodo potrebni, in ostali aparat, bo moral Nikšič v nekaj letih nuditi streho okrog 50.000 ljudem, medtem ko ima sedaj le 6.700 prebivalcev.

Načini razvedril se menjajo

Neke vrste razvedrila ali zabave so potrebne vsakemu normalnemu človeku. Ta razvedrila so različna, kakor so ljudje različni. Kar zabava enega, morda dolgočasni drugega. Zabave so seveda različne v različnih življenjskih dobah oziroma se

v znatni meri ravnaajo po letih. Vrste razvedril pa določajo v veliki meri tudi zunanje, ne-osebne razmere. Pred 50 leti, ko so bili avtomobili redkost, ko so bila filmska gledališča šele v povojih, ko o radijskih ali televizijskih oddajah ljudje niti sanjali niso, so bili ljudje za razvedrilo navezani v glavnem na svoje domove in bližnjo okolico. Zabavali so se z domačo godbo, z raznimi domačimi igrami in s posecanjem sosedov. Igranje gramofonskih plošč se je kmalu močno priljubilo.

Avtomobile so si pred štirimi ali petimi desetletji mogli privoščiti le zelo premožni ljudje. Poleg tega niso takratni avtomobili imeli dosti pomena za vožnje na večje razdalje, ker je bilo malo tlakovanih cest.

Po prvi svetovni vojni se je z veliko brizno začel razvijati avtomobilski promet. Na trg so prišli boljši avtomobili in po nižjih cenah in zgrajenih ali na novo tlakovanih je bilo tisoče milij. Domače zabave so hitro izgubljale privlačnost, ker ljudje, posebno mlajši, so hoteli ven, kamorkoli, z avtomobili, seveda. Vozili so se na piknike, k bolj ali manj oddaljenim plesiščem in restavracijam, do gledališč in tako dalje. Predvajanje zvočnih filmov je zelo pomnožilo število posetnikov gledališč. Za zabave v domovih ni bilo časa in razpoloženja.

Pa je prišla velika depresija, ki je prisilila milijone ljudi, da so spet ostajali doma. Za izlete in največkrat tudi za posecanje gledališč ni bilo denarja. Takrat pa se je že uveljavil radio, ki je prinesel godbo in petje in govornice v domove. Pocenj

NAZNANILO!

Cenjeni javnosti se priporočamo za naklonjenost pri nakupu pive, vina in mehkih pijač. Imamo 45 vrst pive—ale—Porter—hmelja in jetmena—vina, šampanjca—cordial in mehke pijače. Naša posebnost je dostava potrebne pijače za svatbe, zabave in veselice. Govorimo slovensko in nudimo prvovrstno, zadovoljivo postrežbo po zmernih cenah.

PIX BEVERAGE

ED KOLEGAR, lastnik
6903 SUPERIOR AVE., EX 1-3311
PROSTA DOSTAVA

Nenavadni prihranki na volnenem blagu za pošiljke preko morja

Komadi volnenega blaga za žensko in moško obleko

tudi
60 inčev RAYON GABARDINES, vse barve
Primerne blago za moške in ženske suits, suknje, obleke in krila.

VELIKA IZBERA OSTANKOV PO ZELO NIZKIH CENAH

Odrpto ob nedeljah od 9. do 12. opoldne.

S. LIEBERMAN

1446 WEST THIRD ST.

tel. CH 1-6067

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo

priljubljene povesti

razvedrilo je bilo spet doma. Potem je prišla druga svetovna vojna, ki je spet silila ljudi, da so ostajali doma. Denarja je bilo sicer več na razpolago povprečnim ljudem, toda zaradi racioniranja živil in gasolina so bili izleti skoro onemogočeni. Pikniki so zaspali in gasolina se je dobilo komaj dovolj za najpotrebnejše vožnje.

Po končani vojni in odpravi racioniranja so ljudje spet začeli iskati razvedrila in zabave zunaj. Vse je hitelo nekam ven in na cestah je bilo več avtomobilov kot kdaj prej. Razna zabavišča so delala sijajen business.

Polagoma pa se je začelo obračati, ko je vedno rastoča draginja bolj in bolj sušila denarne vire. Za daljše izlete, za posecanje dragih zabavišč in celo za posecanje bližnjih gledališč je bolj in bolj primanjloval denarja. Povprečni ljudje so v večjem in večjem številu ostajali doma, ker ni kazalo drugače. Potem pa je prišla televizija in neštete družine so z

ODRASLA DRUŽINA

3 oseb nujno potrebuje stanovanje s 4 ali 5 sobami. Kdor ima za oddati, naj pokliče

UL 1-2804

DELO DOBI

Ženska srednjih let za pomagati v trgovini in na domu. Nič pranja—nič otrok. Dobra plača. Vpraša se na 1376 East 49 St., UT 1-3281

For Your Vacation, Welcome to

Christiana Lodge

SLOVENIAN RESORT

The Hotel has 30 rooms with connecting showers. There are 17 cottages each with private shower. Central dining room, with American Slovenian cooking. All sports, private beach, boating and fishing. Cater to overnight guests. 260 miles from Cleveland. Located on U. S. 112. Write for folder.

CHRISTIANA LODGE

DOMINIK KRASOVEC, Prop.

P. O. Edwardsburg, Michigan

Phone 26 F 14

HIŠE NAPRODAJ

HIŠA NAPRODAJ

Za 2 družini—5 in 5 sob, 2 garaži. V dobrem stanju. Vpraša se pri FRANK STRUMBLY 5719 Highland Rd.

IŠČEJO STANOVANJE

ZAKONSKI PAR

srednji let, brez otrok, išče stanovanje s 4 ali 5 nepremisljenimi sobami. Kdor ima za oddati, naj pokliče

EN 1-9138

TRGOVINE NAPRODAJ

NAPRODAJ JE

pekarija z vso opremo, v slovenski naselbini na 17201 Grove-wood Ave. Za podrobnosti poizveste na 23931 LAKELAND BLVD. ali pokličite RE 1-8894

DELO DOBIJO MOŠKI

MIZARJI in BARVARJI

DOBIJO DOBRO STALNO DELO. THE EUCLID HOMES CO. 960 E. 185 St.

ZANESLJIVI MOŠKI

DOBIJO STALNO DELO PODNEVI KOT ARC VARILCI MAINTENANCE PAINT SPRAYER SHEET METAL WORKER TOVARNIŠKI DELAVCI TEŽAKI

Dobra plača od ure in nadurno delo. Prosta hospitalizacija in druga zavarovalnina.

BISHOP & BABCOCK

MFG. CO.

Vogal E. 49 St. & Hamilton Ave.

njo dobile gledališča v domove. Razširjenje televizije baje najbolj občutijo gledališča in gostilne. Tisoč in tisoč ljudi, ki so prej po dnevnem delu iskali razvedrila v gledališču ali v salunu, ostaja zdaj ob večerih doma. Pijačo, če jo hočejo imeti, dobijo domov in televizija jim nadomešča gledališča in koncerte. Baje celo večerne ženske obleke ne gredo več tako v denar kot nekoč; za dom ni treba takih dragih oblek kot za poset gledališča ali kakega drugega zunanega zabavišča. Tako se je obrnilo, pravijo tisti, ki se za take probleme zanimajo. Seveda, nikjer na svetu in posebno še v Ameriki ni nič stalnega; tudi vrste zabav in razvedril se bodo še nadalje izpreminjale.

—NOVA DOBA

DELO DOBIJO MOSKI

MAŠINISTI — LATHE-HANDS

DRILL PRESS OPERATORJI

Si morajo sami vzpostaviti delo. 1. šifra — visoka plača od ure. Nadurno delo. Vprašajte za Mr. Hasman Federal Foundry Supply Co. 4600 E. 71 St., južno od Harvard

VOZNIK TRUKA

za dostave po mestu samo. Plača od ure. Stalno. Vprašajte za Mr. Hasman Federal Foundry Supply Co. 4600 E. 71 St., južno od Harvard

TOOLMAKERS

ZA VSE ŠIFTE 6 DNI TEDENSKO PLAGA OD URE FERRO MACHINE FOUNDRY 3155 E. 66 ST.

SHAKE-OUT

ponoči. Dobra plača od ure.

40 ur na teden poleg nadurnega dela.

Zglasite se osebno.

D. P.'s dobrodošli.

MEECH FOUNDRY, INC.

9906 MEECH AVE. (od Harvard)

MAINTENANCE MAN

OPERATORJI

vajenci

Plačane počitnice, skupinska zavarovalnina in plačana hospitalizacija.

GENERAL

CHEMICAL DIV.

ob vznožju WARNER RD. HILL

KOVINSKI DELAVCI

for

Industrial Sheet Metal

Obrambno delo

50-ur tedensko

Plača od ure

Vprašajte za MR. KASSOR

THE FOUNDRY

EQUIPMENT CO.

1831 COLUMBUS RD.

(med W. 25 St. Market in staro Erie R. R. postajo)

SET UP MOŠKI (4)

za 2 5/8" in 3 1/2" ACME-GRIDLEY AUTOMATIC

SCREW MACHINE

HEADLINE

SET UP MOŠKI (4)

za BOREMATIC

THREAD MILLERS

HAND SCREW MACHINES

VAJENCI (20)

za naučiti se delati na AUTOMATIC

SCREW MACHINE

BOREMATIC

HAND SCREW MACHINES

MILLING MACHINES

THREAD

MILLERS MACHINES

50 ur tedensko. Čas in pol nad-40 ur. Visoka plača od ure jamčena, poleg incentive. Plačani prazniki, počitnice in druge podpore.

Z & W MACHINE

PRODUCTS, INC.

5100 ST. CLAIR AVE.

MIMI MALENEK KOVINARJI

ROMAN

(Nadaljevanje)

"Molči! Če bi te slišali, bi bilo hitro konec s teboj..."
"Ali bi jih!" je goreče vzdihnil Drago in ves črnokasti obraz mu je zardel.
"Kar naprej pojdiva," je rekel Miha in ga potegnil za seboj.

Drago mu je obotavljaje sledil. Rad bi stopil v bajto in babnice postrašil, da bi vedele, kaj gre in kaj ne gre govoriti. "Za nje se borimo, oni so pa taki!" ni mogel pozabiti.

"Svoj prav imajo," je rekel Miha.

Pred cerkvijo ju je pobral Albin, ki je skliceval ljudi na delo. Poveljstvo je ukazalo, da se morajo pripraviti za borbo. Iskali in utrjevali so zaklone. Iz Pečevja so prišli nekateri partizani iskat streliva. Urejali so strojnična gnezda in nameščali strojnice. Kmalu ni bilo videti nikogar več, da bi leno pohajkoval po vasi.

Proti večeru so začele odhajati močne izvidnice v vse smeri. V zraku je trepetal nemir in strah pred tem, kaj bo prinesla noč. Pozno ponoči se je vas nekoliko umirila, vendar ni zaspala. Pospali so le borci, ki so bili vajeni borbe in napornih pohodov in so mogli spati tudi v bližini največje nevarnosti. Luči po hišah so le polagoma ugašale. Po praznih poteh so odmevali koraki straž. Včasih je zalajal pes, se pognal, trgal verigo, pa se spet potegnil nazaj v koč. Psi so se navadili tujih ljudi in niso več lajali za njimi kot za tujci in tatovi. V mrzli zimski noči se je vozila po nebu luna in razsipala bogato luč nad zasneženo pokrajino. Pritisnil je strupen mraz, da so se proti jutru začeli buditi partizani na podih in v senikih, ker jih je jel mraz ščipati v prste. Luna se je še vedno razgledovala po zemlji in se polagoma pomikala proti zahodu.

Zjutraj je bilo vse razgibano. Ponoči se ni nič zgodilo in to je

ljudi pomirilo. Morda pa sploh nič ne bo. Kadar človeka najbolj skrbi, se najmanj zgodi, to je znano. Saj Nemci vendar vedo, da dvesto partizanov tudi ni kar tako in tudi Nemec rad živi...

Sredi dopoldneva pa je z vso naglico prišla izvidnica, ki so jo poslali zjutraj. Neki zastaven partizan iz Janezove čete je vlekel strojnico in neznansko se mu je mudilo.

"Kaj je, Stane?" so ga spraševali.

"Gredo! Cela armada jih je!"

"Kaj praviš?"

"Da. Ampak našli smo jih pošteno. Niti enega naboja nisimo prinesli nazaj." In je jel pripovedovati, kako so oprezovali nad strmim pobočjem, nad cesto in kako so se jeli bližati nemški tovorni avtomobili. Takrat jih je Stane, ki je bil znan kot dober strojničar, vzel na muho in naredil med njimi pravo zmešnjavo, pa tudi precej škode.

"Bog se nas usmili!" je na dolgo in tožeče zavrisnil ženski glas.

"Ni treba obupati!" je možato rekel komandant Janez.

"Ti, tale fant mi je všeč," je dejal Drago Mihi in mu pokazal Janeza, ki v zmešnjavi ni izgubil glave, ampak je s komisarjem takoj začel klicati svoje fante. Še preden so se drugi uredili, je Janezova četa že zasedla položaje.

Med zmešnjavo klicev, ki je napolnila vas, je daleč zaregljala strojnica, drobno, hitro, kot bi streljal suh grah. Miha in Drago sta stekla k skednju, kjer sta imela puške. Mimo njiju je ves brez sapa priletel Kopal.

"Ali si ti tud tukaj?" ga je okliknil Drago.

"Šele proti jutru nas je prineslo, ko bi nas vsaj ne," je potožil Kopal in že tekel naprej.

"Neki hudič mi je zamenjal puško! Moja je bila boljša! Kam naj s tem starim karabinom?" se je jezil Kastelic.

"Bolje bi pazil!"

"Ukradli bi hudiču iz goltanca, barabe! Če ga najdem..."
"Na položaje! Na položaje!"

"Varčujte s strelivom! Ne streljajte v prazno! Samo Nemec sme biti za tarčo."

"Kaj boš ti?" je vprašal Albin Bičkovega Henrika, ki je šel mimo z bratom.

"Midva sva si izbrala pripravno mesto, na neki skali," je smejajoč odvrnil Henrik. "Na streljaj blizu nama nihče ne pride."

Po zmruženem, razhojenem, do zemlje steptanem snegu je vlekel strojnico šentvidčan Krmelj Maks. Za njim je šel s strojnico na rami strojničar Tonček. Sneg jim je hrstal pod nogami.

Polagoma je zavladala mučna tišina, ki je zvenela v ušesih. Miha, Drago in Albin so ležali blizu skupaj, tiščali puške k licu in napeto gledali v smer, od koder so pričakovali sovražnika. Dolgo se ni nič ganilo. Sončna luč, ki je bila razlita nad pokrajino je tako bleščala svetila na beli sneg, da so jih od gledanja in utrinjanja zmruženih kristalov začele oči šemetati. Drug za drugim so si jih meli in pripirali veke.

Ko so tako čakali, je iznenada zagrmelo, treščilo, vzbuhnilo, dvignilo oblake, z gromom boleče prerezalo tišino, se razletelo in odmevalo od gore. Prav blizu vasi se je razletela granata.

Albin se je s prestrašenimi očmi ozrl na tovariša. Položil je dlan ob usta in zaklical:

"Miha! S topovi gredo nad nas!"

Miha, ki ga je nenadni vzbuh zmedel, je kakor vedno hitro ujel ravnotežje in mirno zavpil nazaj:

"To ni nič! S topovi nas ne bodo zajeli! Bodo že morali sami priti!"

Naslednja granata je udarila bliže. Padla je v jarek, nedaleč od treh tovarišev, dvignila visok steber snega in zmružene zemlje in ga razbrizgnila na vse strani. Miha, Drago in Albin so nagnonsko zarili glave v sneg in si jih skušali zavarovati z rokami. Po njih se je usipal dež snega in rjave prsti. Čez pol minute so se dvignili in skušali otre-

sti s sebe pršavico. Onkraj pašnika, na robu gozda je zaropotala strojnica. Njen glas je pomešal s presunljivim tujenjem granate, ki je takoj nato padla v bližino položajev.

"Pregnati nas hočejo, je v mrzličnem strahu doumel Miha in se samogibno odmaknil po komolcih za nekaj metrov.

"Midva sva si izbrala pripravno mesto, na neki skali," je smejajoč odvrnil Henrik. "Na streljaj blizu nama nihče ne pride."

Miha se je potegnil naprej in jel z golima rokama razkopavati sneg, da bi imel pred seboj blizu skupaj, tiščali puške k licu in napeto gledali v smer, od koder so pričakovali sovražnika. Dolgo se ni nič ganilo. Sončna luč, ki je bila razlita nad pokrajino je tako bleščala svetila na beli sneg, da so jih od gledanja in utrinjanja zmruženih kristalov začele oči šemetati. Drug za drugim so si jih meli in pripirali veke.

Ko so tako čakali, je iznenada zagrmelo, treščilo, vzbuhnilo, dvignilo oblake, z gromom boleče prerezalo tišino, se razletelo in odmevalo od gore. Prav blizu vasi se je razletela granata.

Albin se je s prestrašenimi očmi ozrl na tovariša. Položil je dlan ob usta in zaklical:

"Miha! S topovi gredo nad nas!"

Miha, ki ga je nenadni vzbuh zmedel, je kakor vedno hitro ujel ravnotežje in mirno zavpil nazaj:

"To ni nič! S topovi nas ne bodo zajeli! Bodo že morali sami priti!"

Naslednja granata je udarila bliže. Padla je v jarek, nedaleč od treh tovarišev, dvignila visok steber snega in zmružene zemlje in ga razbrizgnila na vse strani. Miha, Drago in Albin so nagnonsko zarili glave v sneg in si jih skušali zavarovati z rokami. Po njih se je usipal dež snega in rjave prsti. Čez pol minute so se dvignili in skušali otre-

sti s sebe pršavico. Onkraj pašnika, na robu gozda je zaropotala strojnica. Njen glas je pomešal s presunljivim tujenjem granate, ki je takoj nato padla v bližino položajev.

Ko so tako čakali, je iznenada zagrmelo, treščilo, vzbuhnilo, dvignilo oblake, z gromom boleče prerezalo tišino, se razletelo in odmevalo od gore. Prav blizu vasi se je razletela granata.

Albin se je s prestrašenimi očmi ozrl na tovariša. Položil je dlan ob usta in zaklical:

"Miha! S topovi gredo nad nas!"

Miha, ki ga je nenadni vzbuh zmedel, je kakor vedno hitro ujel ravnotežje in mirno zavpil nazaj:

"To ni nič! S topovi nas ne bodo zajeli! Bodo že morali sami priti!"

Naslednja granata je udarila bliže. Padla je v jarek, nedaleč od treh tovarišev, dvignila visok steber snega in zmružene zemlje in ga razbrizgnila na vse strani. Miha, Drago in Albin so nagnonsko zarili glave v sneg in si jih skušali zavarovati z rokami. Po njih se je usipal dež snega in rjave prsti. Čez pol minute so se dvignili in skušali otre-

sti s sebe pršavico. Onkraj pašnika, na robu gozda je zaropotala strojnica. Njen glas je pomešal s presunljivim tujenjem granate, ki je takoj nato padla v bližino položajev.

Ko so tako čakali, je iznenada zagrmelo, treščilo, vzbuhnilo, dvignilo oblake, z gromom boleče prerezalo tišino, se razletelo in odmevalo od gore. Prav blizu vasi se je razletela granata.

Albin se je s prestrašenimi očmi ozrl na tovariša. Položil je dlan ob usta in zaklical:

"Miha! S topovi gredo nad nas!"

Miha, ki ga je nenadni vzbuh zmedel, je kakor vedno hitro ujel ravnotežje in mirno zavpil nazaj:

"To ni nič! S topovi nas ne bodo zajeli! Bodo že morali sami priti!"

Naslednja granata je udarila bliže. Padla je v jarek, nedaleč od treh tovarišev, dvignila visok steber snega in zmružene zemlje in ga razbrizgnila na vse strani. Miha, Drago in Albin so nagnonsko zarili glave v sneg in si jih skušali zavarovati z rokami. Po njih se je usipal dež snega in rjave prsti. Čez pol minute so se dvignili in skušali otre-

sti s sebe pršavico. Onkraj pašnika, na robu gozda je zaropotala strojnica. Njen glas je pomešal s presunljivim tujenjem granate, ki je takoj nato padla v bližino položajev.

Ko so tako čakali, je iznenada zagrmelo, treščilo, vzbuhnilo, dvignilo oblake, z gromom boleče prerezalo tišino, se razletelo in odmevalo od gore. Prav blizu vasi se je razletela granata.

Albin se je s prestrašenimi očmi ozrl na tovariša. Položil je dlan ob usta in zaklical:

"Miha! S topovi gredo nad nas!"

Miha, ki ga je nenadni vzbuh zmedel, je kakor vedno hitro ujel ravnotežje in mirno zavpil nazaj:

"To ni nič! S topovi nas ne bodo zajeli! Bodo že morali sami priti!"

Naslednja granata je udarila bliže. Padla je v jarek, nedaleč od treh tovarišev, dvignila visok steber snega in zmružene zemlje in ga razbrizgnila na vse strani. Miha, Drago in Albin so nagnonsko zarili glave v sneg in si jih skušali zavarovati z rokami. Po njih se je usipal dež snega in rjave prsti. Čez pol minute so se dvignili in skušali otre-

Ko so tako čakali, je iznenada zagrmelo, treščilo, vzbuhnilo, dvignilo oblake, z gromom boleče prerezalo tišino, se razletelo in odmevalo od gore. Prav blizu vasi se je razletela granata.

Albin se je s prestrašenimi očmi ozrl na tovariša. Položil je dlan ob usta in zaklical:

"Miha! S topovi gredo nad nas!"

Miha, ki ga je nenadni vzbuh zmedel, je kakor vedno hitro ujel ravnotežje in mirno zavpil nazaj:

"To ni nič! S topovi nas ne bodo zajeli! Bodo že morali sami priti!"

Naslednja granata je udarila bliže. Padla je v jarek, nedaleč od treh tovarišev, dvignila visok steber snega in zmružene zemlje in ga razbrizgnila na vse strani. Miha, Drago in Albin so nagnonsko zarili glave v sneg in si jih skušali zavarovati z rokami. Po njih se je usipal dež snega in rjave prsti. Čez pol minute so se dvignili in skušali otre-

Ko so tako čakali, je iznenada zagrmelo, treščilo, vzbuhnilo, dvignilo oblake, z gromom boleče prerezalo tišino, se razletelo in odmevalo od gore. Prav blizu vasi se je razletela granata.

Albin se je s prestrašenimi očmi ozrl na tovariša. Položil je dlan ob usta in zaklical:

"Miha! S topovi gredo nad nas!"

Miha, ki ga je nenadni vzbuh zmedel, je kakor vedno hitro ujel ravnotežje in mirno zavpil nazaj:

"To ni nič! S topovi nas ne bodo zajeli! Bodo že morali sami priti!"

Naslednja granata je udarila bliže. Padla je v jarek, nedaleč od treh tovarišev, dvignila visok steber snega in zmružene zemlje in ga razbrizgnila na vse strani. Miha, Drago in Albin so nagnonsko zarili glave v sneg in si jih skušali zavarovati z rokami. Po njih se je usipal dež snega in rjave prsti. Čez pol minute so se dvignili in skušali otre-

Ko so tako čakali, je iznenada zagrmelo, treščilo, vzbuhnilo, dvignilo oblake, z gromom boleče prerezalo tišino, se razletelo in odmevalo od gore. Prav blizu vasi se je razletela granata.

Albin se je s prestrašenimi očmi ozrl na tovariša. Položil je dlan ob usta in zaklical:

"Miha! S topovi gredo nad nas!"

Miha, ki ga je nenadni vzbuh zmedel, je kakor vedno hitro ujel ravnotežje in mirno zavpil nazaj:

"To ni nič! S topovi nas ne bodo zajeli! Bodo že morali sami priti!"

Mary A. Svetek
POGREBNI ZAVOD
LICENCIJANA POGREBNIKA
478 E. 152 St. - KE 1-3177
POGREBI PO ZMERNIH CENAH.
LEPI, DOSTOJANSTVENI
Ambularna posluga podnevi in ponoči.
Vršimo vse notarske posle.
Pogreb oskrbimo kjerkoli in po vsaki ceni.

JOHN OBLAK
TRANSFER
OBLAK MOVER
Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca
John Oblaka
1146 East 61st St. - Henderson 1-2730

This April, one hundred and seventy-six years after the original Minute Men fought the Battle of Lexington, our country once more is seeking to defend the rights which are the breath of life to every American. Get in the fight—buy U. S. Defense Bonds!

Your own experience tells you—save regularly or you won't save at all!

The secret of saving is system! Start saving today the automatic, painless way! Go to the pay office of the company where you work and sign up for U. S. Defense Bonds through the Payroll Savings Plan. Or go to your bank and join the Bond-A-Month Plan. If you can set aside \$7.50 each week, in ten years you'll have \$4,329.02!

Our Government is asking every liberty-loving citizen to do his part in maintaining the freedom for which America stands. Buy U. S. Defense Bonds... be the American Minute Man of 1951.

*U. S. Savings Bonds are Defense Bonds. Buy Them Regularly!

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, the Advertising Council and

ENAKOPRAVNOST

TEKOM ČASA,
ko se zobozdravnik
nahaja na St. Clair Ave. in East 62nd St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticalno in se izdelajo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.
Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenege dogovora.
Njegov naslov je
Dr. J. V. ZUPNIK
6131 ST. CLAIR AVENUE
Tel. ENdicott 1-5013
vagal East 62nd Street; vhod samo na East 62nd Street.
Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.
Dr. J. V. ZUPNIK

Chicago, Ill.
HELP WANTED—Domestic
PLEASANT HOME offered to competent maid. Assist with care of 2 children. Private room. References required.
Rogers Park 1-1174
COMPETENT Woman — Housekeeper. Some cooking. Must like children. Will take you along to Michigan summer home. Own room. \$35.
Village 8-3134

WANTED TO RENT
RESPONSIBLE Nice Couple, baby girl, needs 4-5-6 room furnished or unfurnished apartment or house. Moderate rental. North or Northwest.
Wellington 5-4577
BEING EVICTED — Building Sold — We Smiths, Jess, Helen, Johnny 12, Mickey 7, desperately need 5-6 room unfurnished apartment. Any good location. Moderate rental.
8:30 to 5—MOhawk 4-4622
Saturday, Sunday, evenings, Dickens 2-9785

WANTED TO RENT
RESPONSIBLE Couple, employed Vet, 9 month old child, desperately need 3-5 room unfurnished apartment. Any good location. Except South or Southwest. Moderate rental.
Skokie 1198
GOLF COURSE MANAGER, wife, 1 child, need 2 bedroom unfurnished house or apartment. Preferred suburbs, but will take Northwest Chicago.
Mount Prospect 1275
BEING EVICTED—New owner wants our apartment. Responsible couple, 3 young children, desperately need 4-5 room unfurnished apartment. 9 years living at present address. North or Northwest. Moderate rental.
Independence 3-8868
RESPONSIBLE Couple, high school daughter, urgently needs 2-3 bedroom unfurnished apartment. Vicinity North or Northwest. Moderate rental.
National 2-8899
No response call RAndolph 6-6125

BUSINESS OPPORTUNITY
WONDERFUL opportunity to buy Delicatessen — Coffee Shop in conjunction with fountain. Established 7 years. Good trade. Best offer. Come out to
318 Lake St., Oak Park
Village 8-7615
HARDWARE STORE — Established 18 years. Will sacrifice for \$8,500. (Owner).
Phone Village 8-0817
or STAnley 8-9572
FOOD SHOP — Established. Corner neighborhood store with 5 beautiful rooms. Low rent. West of Pulaski. Gentle trade. Can't handle alone. Money maker. Price \$2,000 plus stock.
LAWndale 1-1794